

...vậy mà lãnh vực tở doanh vẫn bế tắc m hãm, chèn ép...

Chúng ta đang bế tắc sang năm mới với rất nhiều thách thức kinh tế và xã hội cho Việt Nam.

Trong chương trình đặc biệt vào buổi cuối năm, Diễn đàn Kinh tế đài RFA sẽ trao đổi với kinh tế gia Nguyễn Xuân Nghĩa về viễn vọng cách cho Việt Nam có thể duy trì suy thoái và khủng hoảng. Cuộc phỏng vấn sẽ do Việt Long thực hiện với lời chúc an lành và thịnh vượng đến các đồng chí này trên trường quốc tế toàn thể quý thính giả gần xa.

Hỏi 1: Xin kính chào ông Nguyễn Xuân Nghĩa. Trong mấy tháng liền, những biến động kinh tế trên toàn cầu đã khiến cho chương trình chuyên đề hàng tuần của chúng ta tập trung vào khía cạnh tiêu cực của các vấn đề, với nhiều dự báo ảm đạm cho Đông Á và riêng cho Việt Nam. Chúng ta đang bế tắc qua năm 2009 với nguy cơ tiếp tục sáng hôm nay nên xin đề nghị là kỳ này ta sẽ cùng trao đổi về viễn vọng cách cho Việt Nam. Ông nghĩ sao về yêu cầu này?

- Đây là một ý kiến rất hay vì nhân dịp đầu năm, ta nên xây dựng tinh thần tích cực và cố tìm giải pháp khách quan cho Việt Nam. Thứ nhất, trong bối cảnh suy trầm kinh tế, lãnh đạo tại Việt Nam đang theo luận về kế hoạch kích cầu sẽ ban hành nên nếu có phân tích lợi hại của từng động hướng áp dụng kế hoạch thì cũng hợp thời. Thứ ba, và đây là điểm quan trọng nhất, Việt Nam nên nhận xét hai suy ngẫm lợi và chi phí của phát triển hậu kế hoạch kích cầu sẽ có tác động tốt đẹp hơn cho chi phí của lợi vì một lý do giản đơn là Việt Nam không có nhu cầu phòng thủ và thời gian. Bởi sáu tỷ Mỹ kim như được tính là sẽ động một ngân khoản có thể lên tới một phần trăm của khi đầu tư ngoại tệ, nên không thể không nhìn xa hơn một chu kỳ kích cầu.

Hỏi 2: Như ông vừa trình bày thì kích cầu có thể là một chương trình ngắn hạn nhằm đáp ứng yêu cầu ngắn hạn của suy trầm kinh tế, nhưng cần được kết hợp vào một chiến lược phát triển lâu dài cho Việt Nam. Nếu như vậy, chúng ta sẽ bắt đầu từ chiến lược, hoặc từ những gì cần phải suy ngẫm lợi và chi phí của phát triển hiện tại. Vì sao người ta cần quan niệm lợi chi phí của đó?

- Việt Nam phạm một sai lầm lớn khi tập trung chú ý vào đà tăng trưởng cao, coi đó là yếu tố hàng đầu của phát triển. Thực tế này thể hiện ra không cao hơn so với công sức đầu tư mà lại kém phẩm chất vì bất công, gây ô nhiễm môi sinh và vì vậy sẽ không bền. Các nước của phát triển tại Đông Á mà vượt trội tình trạng "tân hoàng", nghĩa là một bắt đầu phát triển, thì đầu đã đạt tốc độ 8-9% rồi, mà vẫn kém ít hơn và lợi công bằng hơn và sẽ phân phối lợi ích.

- Thứ hai, trong đà tăng trưởng y tế mà t ch c năm nay, t nhân có ph n đóng góp cao nh t n u xét v hi u năng đ u t - c th là đ u t bao nhiêu thì thêm đ c m t vi c làm hay m t đ n v s n l ng ph tr i, v y mà lãnh v c t doanh v n b k m hãm, chèn ép. Cho nên chi n l c c a Vi t Nam th t ra v n còn nông, ch a t n đ ng đ c s c b t c a kinh t th tr ng cho đ i đa s dân chúng và đ n t i m t cân đ i c c u vĩ mô và m t kh năng thích ng v i tình hình.

- Thứ ba, chi n l c phát tri n c a Vi t Nam quá t p trung vào ngo i th ng và giàng b máy s n xu t vào xu t kh u mà không chú ý đ ng m c đ n th tr ng n i đ a, đ n nh ng khu v c có kh năng xây đ ng n đ nh xã h i là nông thôn, là n i sinh s ng c a h n 50 tri u dân. Đã th , ch đ qu n lý vĩ mô y kém nên trong năm qua, nh c đ i m c a chi n l c đã phát tác, gây ra l m phát r t cao vì c y u t ngo i nh p l n lý do n i t i. Th ng ph m tăng giá trên th gi i l i không đ m l i l i ích t ng x ng cho các ngành xu t kh u th ng ph m c a Vi t Nam mà ng i dân l i lãnh h u qu c a n n tăng giá đó. Kinh nghi m đáng nh c a năm nay là l m phát gây thi t h i nhi u nh t cho thành ph n dân chúng nghèo kh n mà ng i ta l i ch chú ý đ n n n th tr ng c phi u s t giá t i thành ph và còn bao che n n tham nhũng và bi n ch t c a cán b .

- Vì nh ng lý do th t tóm t t k trên, Vi t Nam v n s t t h u n u nh có s m thoát ra kh i n n suy tr m kinh t đi đôi cùng l m phát. Do đó, k ho ch kích c u ph i góp ph n ch n đà suy tr m nh ng không nên vì v y mà dung d ng nh c đ i m cũ trong c ch kinh t chính tr .

H i 3: T đánh giá y, ông cho là Vi t Nam c n quan ni m l i th nào v chi n l c phát tri n?

- Vi t Nam c n chú ý nhi u h n đ n th tr ng n i đ a và u tiên gi i quy t m i ách t c trong h t ng v t ch t l n lu t l đ phát tri n nông thôn, các t nh khó giao l u v i nhau và v i bên ngoài. Chi n l c y s góp ph n san b ng b t công trong xã h i và đ bi t quá l n gi a thôn quê và thành th . Thứ hai, Vi t Nam c n nâng cao hi u năng c a tài nguyên nhân l c không ph i trong chi u h ng h c ngh đi làm gia công cho thiên h mà trong kh năng qu n tr các đ án phát tri n t c p th p và c p nh n nông thôn tr lên. Thứ ba, nên đ y m nh vi c c i cách hành chính đ b máy công quy n hoàn thành đ c ch c năng y m tr phát tri n kinh t xã h i, thay vì là rào c n hay m t trung tâm sinh ho t c a tham nhũng. Sau cùng, nên nhìn vào th c t c a Vi t Nam mà phát huy tinh th n dân ch và yêu n c c a m i ng i, ch không nên s dân ch ho c s làm mích lòng m t n c l ng gi ng nh Trung Qu c. Khi x này có lo n, và nhi u ph n s là nh v y, Vi t Nam s khó yên lành và càng khó yên lành n u l i b kh ng ho ng bên trong.

Hỏi 4: Điều gì khiến bạn cho ông nghĩ rằng lãnh đạo Việt Nam sẽ xét lại giá trị của chiến lược phát triển và giải pháp mới nguy cơ suy thoái hay khủng hoảng như hiện nay?

- Thời gian đang giải pháp mới chuyển đổi kinh tế, máy móc năm, thậm chí trăm năm mới bắt đầu mới, cho nên luật chơi giải các nước và giải các tác nhân kinh tế trong tình huống đang có thay đổi. Các tác nhân đầu bắt đầu nên sẽ thay đổi cách suy tính và ứng phó, kể cả nguy cơ rất cao là phân vùng báo hiệu mau đổi. Luật lệ chi phí lưu thông trao đổi kinh tế trong tình huống và trên toàn cầu cũng đang thay đổi nên tạo ra các hiểm họa cùng với thách thức mới. Ngay cả ta sẽ chú ý tới phạm vi ảnh hưởng toàn cầu, sẽ nâng tiêu chuẩn về môi sinh hay y tế, sức khỏe, tìm ra sản phẩm mới để thỏa mãn yêu cầu mà không gây rủi ro hay lãng phí. Sau cùng, trong hoàn cảnh suy trầm toàn cầu, hiện tượng toàn cầu hóa cũng đòi hỏi nước ứng phó có phạm vi quốc tế, nghĩa là có phải hợp tác với nhau. Khi các điểm có nhu cầu thay đổi liên tục như vậy, nên tiếp duy cũ của chiến lược phát triển cũ sẽ bắt đầu thoái. Cho nên, Việt Nam không thể không xét lại chiến lược của mình, nếu không ngoan thì tiến hành việc đó càng sớm càng hay và áp dụng ngay trong kế hoạch kích cầu.

Hỏi 5: Chúng ta trở lại bài toán kích cầu đó. Việt Nam nên từ tính toán nào với giải pháp này?

- Chúng ta đầu biết là vì kinh tế suy trầm hay suy thoái nên mới cần các biện pháp can thiệp để kích thích sản xuất, nâng cao sức cầu cho tài hóa sản phẩm lưu thông bình hòa. Trong các biện pháp kích cầu, khi cần tiến hành có hiệu quả nhanh nhất như vậy thì hợp quả không khéo là lại gây ra lạm phát. Khi cần ngân sách, như giảm thuế hay tăng chi, thậm chí có công hiệu chậm và hiệu quả lan rộng hạn. Với nguyên tắc rút ngắn quát vậy, Việt Nam cần chú ý tới hai hướng kích cầu.

- Thứ nhất là dùng khí cần tiến hành và tiến hành qua hệ thống ngân hàng để bơm thêm tiền vào sinh hoạt sản xuất. Với hệ thống ngân hàng non yếu trong hiện tại, có khả năng huy động ký thác rất thấp và rủi ro mất nợ rất cao, chuyển trình kích cầu của Việt Nam phải nhúng vào hai việc mới lúc là vừa bơm nước vừa sản xuất nước cho khỏi rò rỉ nơi này, ách tắc nơi kia. Một cách cụ thể là nên vừa bơm tiền cho ngân hàng có thể cấp phát tín dụng, vừa để phòng ngừa việc cấp các ngân hàng có thể sụp đổ. Cấp cầu không có nghĩa là bơm tiền chuộc nợ mà là kiên toàn sản sách và khả năng quản lý cho an toàn hạn. Việc sát nhập các cơ sở bị lung lay, thiêu hủy cũng phải nằm trong mục tiêu và nội dung của kích cầu, đây là tình huống bơm nước và sản xuất nước.

Hỏi 6: Đó là vừa phân tiền tệ và tín dụng, qua hệ thống ngân hàng. Với phần kia, cho các đề án tăng chi chi ngân hàng, việc kích cầu nên được áp dụng ra sao?

- Đây là khi mà mình c n k t h p hai chuy n đã nói trên. Khi ph i u tiên nâng đ thôn quê và th tr ng n i đ a, tr ng tâm của kích c u là ph i nh m ngay vào mùa màng và thu ho ch nông ng h i s n đ gia tăng s n l ng l ng th c ngay năm t i. Ph i có ch ng trình nông tín hay tín đ ng nông nghi p cho nông gia, k c các ngành th y s n, m c súc. Cùng lúc, ph i c p t c c i thi n và đ u t thêm vào vi c c i thi n h th ng t n tr và v n chuy n ngũ c c. Đ y là lo i d án t o thêm vi c làm mà là lo i vi c làm có ích tr c ti p cho thu ho ch và phân ph i th c phẩm, k c phân ph i cho yêu c u xu t kh u. Sau đó, trong m i d án công chi nh m xây đ ng h t ng, nên chú ý đ n c ngàn d án nh có ích l i s m t i thôn quê, nh các đ ng giao thông liên t nh đ đ a hàng hoá t ch th a đ n ch thi u. Trong đ khai tri n th tr ng n i đ a và nâng cao s n su t nhu y u phẩm cho toàn qu c, Vi t Nam nên xúc ti n và chi ti n cho các d án khuy n nông, k c thông tin th tr ng. cho vi c s n xu t hoa mùa đa niên.

- Tôi xin nói v n t t và vì v y h i có v c c đoan và đ n gi n, Vi t Nam nên t m quên các trung tâm đ y th l c và tham nhữg là các t ng công ty qu c doanh mà đ n s c vào các t nh, vào nông thôn và thành ph n qu n chúng nghèo kh đã b b quên quá lâu.

H i 7: Câu h i cu i tr c khi chúng ta b c qua năm m i. N u Vi t Nam k p th i thay đ i và áp đ ng li u thu c kích c u đúng n i đúng ch thì tình hình năm t i có kh quan h n không?

- Tu n qua ng i ta đ c bi t hai chuy n kém vui mà l i liên h đ n nhau. Th nh t, Vi t Nam b nh p siêu nhi u h n vì mua quá nhi u, k c thi t b cho công nghi p đ u khí. Th hai, v y mà Vi t Nam l i xu t kh u đ u thô ít h n, v i m c sút gi m lên t i g n 6%, và ngày m t ít h n so v i b n năm tr c. Cũng nh s ki n y, ta đ c bi t thêm là các gi i ch c v đ u khí c a Vi t Nam đã đ toán l i giá đ u năm t i theo h ng th p h n và nguy k ch h n cho Vi t Nam. Nh ng s ki n y khi n mình tin là Hà N i ph i tính l i và ch ng còn nhi u gi i pháp nào khác. Tình hình s kh quan h n trong khu v c nông nghi p và l ng th c n u bi t kích c u đúng n i vì trong khi thiên h e ng i đ u thô tu t giá, thì l ng th c và nông s n l i là nh ng th ng phẩm s tăng giá năm t i. Đây là c h i Vi t Nam không th đ l và cũng là l i c u chúc c a chúng ta cho năm t i.